

KULTURUTSKOTTETS UTLÅTANDE 14/2008 rd

Regeringens proposition om statsbudgeten för 2009

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Kulturutskottet har enligt 38 § 3 mom. i riksdagens arbetsordning beslutat lämna utlåtande om regeringens proposition om statsbudgeten för 2009 (RP 116/2008 rd).

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Riitta Kaivosoja, överdirektör Sakari Karjalainen, ekonomidirektör Eero Pulkkinen, kulturråd Raija Mattila, regeringsråd Eeva-Riitta Pirhonen, överingenjör Erkki Salmio och överinspektör Katri Santtila, undervisningsministeriet
- undervisningsråd Eija Kauppinen, Utbildningsstyrelsen
- generalsekreterare Kirsti Laine, Statens idrottsråd

- specialmedarbetare Juha Karvonen, specialmedarbetare Päivi Rajala och specialmedarbetare Ditte Winqvist, Finlands Kommunförbund
- chef för utbildningsärenden Matti Lahtinen, Undervisningssektorns Fackorganisation rf
- generalsekreterare Teemu Japisson, Ung i Finland rf
- ombudsman Timo Klemettinen, Finlands musikläroinrättnings förbund rf
- generalsekreterare Jukka Pekkala, Finlands Idrott rf
- ombudsman Sanna Rekola, Informationscentret för Dans
- ordförande Esa Kylmälä och ombudsman Maaria Rantanen, Teatercentrum rf.

Skriftligt utlåtande har lämnats av
— Koululiikuntaliitto KLL ry
— Finlands olympiska kommitté.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

I budgetpropositionen föreslås anslag på 7 498,0 miljoner euro för undervisningsministeriets förvaltningsområde. Jämfört med innevarande år ökar anslaget med 508,3 miljoner euro, alltså ca 7 procent. Universitetens anslag ökar med totalt

21 procent, anslagen för vetenskap med 15 procent och anslagen för kultur, idrott och ungdomsarbete med ca 10 procent. Utskottet ser mycket positivt på att det avdelas ett tillskott om totalt ca 20 miljoner euro för att förbättra kvaliteten på den grundläggande utbildningen och att den inbesparing som beror på att elevantalet sjunker används för att minska undervisningsgrupperna och utvidga den förberedande under-

visningen för invandrare. Särskilt positivt är också att antalet yrkesstuderande ökar med 4 000 och att det till följd av förändringarna i kostnadsnivån görs indexhöjningar i de priser per enhet som utgör grund för statsandelen. Det allokeras också medel för att motarbeta marginalisering av unga och för sysselsättningsfrämjande åtgärder.

Kulturutskottet behandlar här de frågor som togs upp vid utfrågningen av sakkunniga, alltså anslagen för programmet för att förbättra den grundläggande utbildningen, grundundervisningen i konst, anslagen för att anlägga skolor, anslagen för s.k. fria konstgrupper och idrottsanslagen.

Anslagen för programmet för att förbättra den grundläggande utbildningen

Regeringen uppger att man under budgetåret kommer att arbeta fram förslag till kriterier för kvaliteten på den grundläggande utbildningen. Även andra instrument tas fram för uppföljning av den grundläggande utbildningens kvalitet till stöd för beslutsfattandet på nationell och lokal nivå. Regeringen har också planer på att vidta åtgärder för att minska undervisningsgrupperna.

Utskottet har erfarit att årets anslag för att förbättra den grundläggande utbildningen har varit bra från kommunernas synpunkt. Kommunerna har startat många behövliga projekt. Nu föreslår regeringen ett anslag på 16 miljoner euro för att minska gruppstorleken. Utskottet anser att tillskottet är utmärkt men också nödvändigt för att kommunerna ska kunna justera och vid behov minska grupperna. Nu finns det också för första gången tillgänglig information om hur gruppstorleken ser ut i skolorna. Enligt propositionen ska man nu regelbundet samla in uppgifter om hur gruppstorleken utvecklas. Därför bör läget i hela landet och i kommunerna bevakas så att grupperna inte blir olämpligt stora med tanke på undervisning och inlärning. Situationen varierar och gruppstorleken beror bl.a. på vilken typ av undervisningsgrupp det rör sig om och således t.ex. antalet integrerade specialelever i klassen.

Utskottet ser det som nödvändigt att anslagen för att minska undervisningsgrupperna dispo-

neras rätt. Utskottet går närmare in på frågan i sitt betänkande om proposition RP 118/2008 rd.

Grundläggande konstundervisning

Enligt propositionen ska tillgången till en mångsidig grundläggande konstundervisning främjas. Statsandelen för grundläggande konstundervisning per undervisningstimme uppgår till nästan 64 miljoner euro. Det timantal som används som beräkningsgrund för statsandelen är i fråga om grundläggande musikundervisning högst 1 509 000 och i annan grundläggande konstundervisning som beviljas statsandel på basis av antalet timmar högst 140 800 timmar. Det timantal som ligger till grund för statsandelen för grundläggande musikundervisning förblir det samma som tidigare. För grundundervisning i andra konstarter ökar timantalet med 23 850 timmar jämfört med 2008. Dessutom avdelas ett anslag för bidrag enligt 42 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Högst 136 000 euro går till statsbidrag enligt prövning för grundläggande utbildning i konst.

Utbildningsstyrelsen gjorde läsåret 2004—2005 en undersökning av läget på läroanstalter som har rätt till statsandel per undervisningstimme. Då fick läroanstalterna uppge vilka elevavgifter de tar ut. Den förmånligaste terminsavgiften var 35 euro och den dyraste 500 euro. Utskottet ser det som viktigt att familjernas ekonomi inte blir ett hinder för barnen och de unga att få grundläggande konstundervisning.

Utskottet föreslår att momentet ökas med 100 000 euro för att höja timantalet i den grundläggande musikundervisningen.

Anslagen för att bygga och renovera skolor

Riksdagen har upprepade gånger påpekat att den statliga finansieringen för anläggningskostnader inte räcker till. Inte heller den här gången föreslår regeringen tillräckliga anslag eller fullmakter att finansiera skolbyggen. Statsandelen för att bygga och renovera grundskolor och gymnasier 2009 är 12,9 miljoner euro, och bevilningsfullmakten föreslås bli sänkt från 44 miljoner euro innevarande år till 41 miljoner euro.

Anslagen och fullmakten är alldeles för små tilltagna bl.a. för ökade renoveringar av s.k. mögelskolor. Regeringen bedömer att statsandelarna kommer att räcka till att bygga eller renovera lokaler för 6 000 elever.

Utskottet föreslår finansutskottet att anslaget höjs med 2,8 miljoner euro och att bevillningsfullmakten följaktligen höjs med 4 miljoner euro.

Anslagen för s.k. fria konstgrupper

Utskottet ser mycket positivt på att de lagfästa statsandelarna till biblioteken härfter ska finansieras med medel ur den allmänna budgeten och att tippningsvinstmedlen samtidigt ökar, för det medger lite mer svängrum när det gäller stöd och bidrag enligt prövning till olika kulturområden. Utskottet vill ändå uppmärksamma anslagen för stöd till s.k. fria grupper.

För fria grupper, alltså regelbunden och professionell teaterverksamhet som inte omfattas av teater- och orkesterlagen, avdelades ca 1,2 miljoner euro 2008. För 2009 föreslår regeringen ett tillskott på 250 000 euro. Det ska i princip gå främst till fri, professionell verksamhet. Dessutom har det gjorts en strukturell ändring som innebär att cirkuskonsten avskiljs från scenkonsten och blir en egen konstart som föreslås få 100 000 euro i anslag. Ett tillägg på 100 000 euro föreslås för att främja danskonst. Under punkten regionalt främjande av konsten föreslås ett tillskott med 100 000 euro för regionala danscentra.

Staten finansierar fria aktörer inom konsten främst med hjälp av konstfrämjande anslag som konstkommissionerna fördelar enligt prövning. Utskottet påpekar att t.ex. stödet till danskonst uppgår till 970 000 euro i år. Ett tillägg på 100 000 euro föreslås för 2009. Tillägget kan anses motsvara kostnadsökningen men rör inte på den strukturella snedvridningen inom finansieringen (mellan statsandelsteatrar och grupper). Enligt utredning står de fria aktörerna inom danskonsten emellertid för 68 % av uruppförandena, 40 % av det totala antalet uppföranden och 25 % av åskådarantalet.

Utskottet framhåller att de fria aktörerna spelar en viktig roll när det gäller att utveckla de skapande branscherna och konstens innehåll. Dessutom står de fria aktörerna för en betydande andel av kulturexporten. År 2007 var deras andel av alla dansföreställningar utomlands 48 % (106 föreställningar) och av all publik ca 20 %. Dessutom producerar de stora mängder kollektiv och tillämpad verksamhet som inte syns i statistiken men som spelar en stor roll i samhället och i medborgarnas vardag och för deras välbefinnande. Det finns ett stort behov och stor efterfrågan på fler sådana här tjänster. Enligt uppgift har professionella både inom teater och dans beredskap att tillgodose behoven.

Utskottet ser det som viktigt att allt fler professionella grupper får rätt till statsandel.

Anslagen för idrott

Det är mycket positivt att anslagen i idrottsbudgeten föreslås öka med 12,6 miljoner euro jämfört med innevarande år. Av detta finansieras ca 12 miljoner med tippningsvinstmedel. Utskottet anser att tillskottet är viktigt, för idrotten har stor betydelse i samhället för medborgarnas välbefinnande och hälsofrämjandet. Dessutom ger det idrottssektorn möjlighet att ta fram nya metoder för att främja idrott. Under 2009 kommer bl.a. tredje etappen i motionsprogrammet för barn och unga att starta. Målet är att aktivera barn och unga (13—19-åringar) som motionerar för lite, utveckla den lokala verksamheten, klubb- och hobbyverksamheten och tävlingsverksamheten för barn.

Anslaget för medborgarverksamhet inom motion och idrott föreslås öka med 5,6 miljoner euro. Det är avsett för ett pilotprojekt för att utveckla motions- och idrottsföreningar, för verksamhetsbidrag till grenförbunden och bidrag till andra idrottsorganisationer. Pilotprojektet går bl.a. ut på att förbättra motion och idrott för unga i föreningar. Det är bra att motion och idrott för barn och unga viktas med 50 procent i den resultatbaserade bedömningen när de resultatbaserade statsbidragen till grenförbunden räknas ut.

Arbetet för att främja idrott och förbättra förutsättningarna för idrott måste utgå från ett livscykel tänkande. Början på livscykeln är särskilt viktig eftersom det är då som motionsvanorna blir en del av livsstilen. När det gäller barn och unga är trenden nu oroväckande: enligt undersökningar motionerar ungefär en femtedel av pojkarna och en fjärdedel av flickorna ytterst lite och upp till 50—60 % av alla unga motionerar för lite med tanke på hälsan. Alltför lite motion gör att övervikt blir vanligare, vilket i sin tur kan leda till passivering och ökad sjuklighet. Därför bör stödinsatserna främst riktas in på att öka motion och idrott för barn som motionerar för lite.

Utskottet påpekar att förenings- och skolverksamhet inte ska ställas mot varandra som konkurrerande aktiviteter. Skolan ska fostra barn och unga till en positiv inställning till motion och allsidiga motionsvanor. För att främja en sådan livsstil är det viktigt att skolan lär ut alla slags grundläggande färdigheter (lärfärdigheter) så att barn och unga vågar pröva på olika sätt att motionera och hittar något som är lämpligt för just dem. Föreningarna ska tillhandahålla aktiviteter utanför skoltid för dem som är intresserade av allsidig motion och idrott.

Utskottet anser att den föreslagna höjningen av den s.k. motionseuron är en viktig signal till kommunerna. Priset per enhet och invånare när det gäller statsandelar till kommunal idrottsverksamhet höjs med 1,1 euro, alltså till 12 euro. Det är nödvändigt att kommunerna låter tillskottet gå till att utveckla idrottssektorn och pri-

oriterar idrott och motion för barn och unga. Det är värt att notera att tilläggsanslaget inte påverkar utjämningen av de övriga statsandelarna till kommunerna.

Anslagen för att bygga idrottsplatser och i synnerhet lokala idrottsplatser är också viktiga. Till dem hör bl.a. skolgårdar, som är särskilt bra lokala idrottsplatser eftersom de används flitigt och är lättillgängliga. Undersökningar visar att projekten är effektiva — lokala idrottsplatser på skolgårdar får barn att motionera mer. De medger vanligtvis också motionsmöjligheter för stora befolkningsgrupper.

Utskottet påminner om att gång- och cykelvägar främjar motion i alla åldersgrupper. En trygg skolväg bidrar till barns och ungas hälsa i form av motion samtidigt som behovet av skolskjutsar minskar.

Utlåtande

Kulturutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan,

att moment 29.10.30 ökas med 100 000 euro för att utöka timantalet i den grundläggande musikundervisningen med 2 600 timmar och

att moment 29.30.34 ökas med 2 800 000 euro för anläggningskostnader och att bevillningsfullmakten höjs med 4 000 000 euro.

Helsingfors den 17 oktober 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Raija Vahasalo /saml
vordf. Tuomo Hänninen /cent (delvis)
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Paavo Arhinmäki /vänst (delvis)
Timo Heinonen /saml
Sampsa Kataja /saml (delvis)
Anneli Kiljunen /sd (delvis)
Sanna Lauslahti /saml
Jukka Mäkelä /saml
Mikaela Nylander /sv

Lauri Oinonen /cent (delvis)
Tuula Peltonen /sd (delvis)
Tuomo Puumala /cent
Leena Rauhala /kd
Tommy Tabermann /sd
Mirja Vehkaperä /cent (delvis)
Pauliina Viitamies /sd (delvis)
ers. Ulla Karvo /saml (delvis)
Juha Mieto /cent (delvis)
Erkki Virtanen /vänst (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.

AVVIKANDE MENING 1

*Motivering***Resurserna för grundläggande utbildning**

Vi undertecknade utskottsmedlemmar anser att utskottet i sitt utlåtande inte tillräckligt tydligt tar ställning för en stärkt finansiering för den grundläggande utbildningen. Regeringen har sett till att statsandelarna till kommunal utbildnings- och kulturverksamhet inte svarar mot servicebehovet och kostnadsutvecklingen.

Vi föreslår ett budgetbaserat tilläggsanslag på 190 miljoner euro till kommunerna för att garantera kommunalt ordnad grundläggande utbildning, stödundervisning, specialundervisning, skolhälsovård och annat stöd till eleverna. Regeringens stöd för att minska undervisningsgrupperna räcker inte till. Dessutom krävs det mycket fler satsningar på elevvård och fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande för grundskoleelever. Därför föreslår vi att 30 miljoner euro av tilläggsanslaget används för att minska undervisningsgrupperna och att 30 miljoner euro går till elevvård.

Renovering av mögelskolor

Vi förutsätter en mer absolut hållning än utskottet när det gäller anslag för att bygga och renovera skolor. Vi anser att det behövs 20 miljoner euro mer i anslag. Det finns fortfarande oroväckande många skolbyggnader med fukt- och mögelskador och därför är det nödvändigt med statligt stöd för att få igång reparationerna. I de kommuner där befolkningen blir allt äldre och utflyttningen till städer begränsar den ekonomiska marginalen är det allra svårast att råda bot på detta problem. I många kommuner är det ekonomiska läget sådant att skolbyggnaderna inte kan saneras i snabb takt utan arbetena skjuts framåt år efter år.

Universitetens basfinansiering

Anslagen till universiteten stiger enligt sakkunniga inte i budgeten, utan tillskottet kompenserar bara kostnadsstegringen. Forskningen är oberoende och verksamheten finansieras huvudsakligen med offentliga medel. Våra universitet har behandlats enligt samma principer. Men nu vill regeringen i sitt reformarbete frångå de gamla principerna. Också i framtiden måste vi se till att det finns allmänna högskolor i hela landet som arbetar på regionalt jämlika villkor. Det kräver att finansieringen av universiteten är tryggad. Universitetens basfinansiering måste ökas så som rådet för vetenskap och teknologi föreslagit, utslaget på samtliga universitet.

Yrkeshögskolornas resurser

Yrkeshögskolorna spelar en viktig roll när det gäller att utbilda experter för arbetslivet och utveckla arbetslivet regionalt. Rådet för Yrkeshögskolornas rektorer Arene ry uppger dock att resurserna till yrkeshögskolorna i nuläget inte ens räcker till för att kompensera kostnadsstegringen. I själva verket minskar anslaget. Detta svarar inte mot målen i regeringsprogrammet eller planen för utveckling av utbildning och forskning 2007—2012.

Grundläggande yrkesutbildning

I budgetpropositionen lägger regeringen vikt vid kompetens, incitament och omsorg. I våras var antalet sökande till yrkesutbildning 11 000 fler än nybörjarplatserna. Av dem som gått ut grundskolan sökte för första gången fler till yrkesutbildning än till gymnasiet. Nybörjarplatserna inom den grundläggande yrkesutbildningen måste utökas för att vi ska kunna hantera förändringarna i näringsstrukturen, den åldrande befolkningen och arbetskraftsbristen inom olika sektorer. Vi måste också ta mer hänsyn till yrkesstuderande med särskilda behov. Regeringen

underdimensionerar antalet nybörjarplatser år efter år.

Utveckling av vuxenutbildningen

Det behövs ett omfattande system för vuxenutbildning som utgår från arbetslivet och gör det möjligt att behålla och uppdatera yrkeskompetensen. Begåvningsresurserna i alla befolkningsgrupper måste nyttjas. Yrkesmässig och regional rörlighet är viktiga faktorer när det gäller att söka lösningar på problemen med arbetslöshet och arbetskraftsbrist. Vi anser att det behövs mer satsningar än vad regeringen föreslår för ett kompetenslyft för vuxna och för att få arbetsmarknaden att fungera bättre.

Måltidsstöd till studerande

Måltidsstödet är avsett att ge studerande på universitet och yrkeshögskolor en hälsosam och närande måltid en gång per dag till skäligt pris. Det är fråga om deras välbefinnande och måltiderna är det effektivaste sättet att främja hälsosamma kostvanor bland studerande. I våras höjde regeringen ensidigt maximipriset på måltiderna utan att höja måltidsstödet. Detta får studerandena bekosta. Højningen av maximipriset bör kompenseras med höjt måltidsstöd så att lunchpriset förblir skäligt för studerande. Vi föreslår ett tillskott på 3,5 miljoner euro för ändamålet.

Åsikt

Vi föreslår

att finansutskottet ökar moment 29.10.30 med 190 miljoner euro för

driftskostnaderna inom den allmänbildande utbildningen och att 30 miljoner euro av summan avdelas för att minska undervisningsgrupperna och 30 miljoner euro för elevvård,

att finansutskottet ökar moment 29.10.34 med 20 miljoner euro för att sanera mögelskolor,

att finansutskottet ökar moment 29.20.30 med 21,5 miljoner euro för att utöka antalet nybörjarplatser inom den grundläggande yrkesutbildningen,

att finansutskottet ökar moment 29.30.21 med 10 miljoner euro för att utveckla vuxenutbildningen,

att finansutskottet ökar moment 29.40.30 med 5 miljoner euro för yrkeshögskolornas driftskostnader,

att finansutskottet ökar moment 29.50.01 med 30 miljoner euro för universitetens omkostnader,

att finansutskottet ökar moment 29.70.57 med 3,5 miljoner euro för att höja måltidsstödet till högskolestuderande och

att finansutskottet i övrigt beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 17 oktober 2008

Tuula Peltonen /sd
Anneli Kiljunen /sd
Tommy Tabermann /sd

Pauliina Viitamies /sd
Paavo Arhinmäki /vänst

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

I sitt utlåtande behandlar kulturutskottet de frågor som togs upp vid utfrågningen med sakkunniga, alltså anslagen för programmet för att förbättra den grundläggande utbildningen, grundundervisningen i konst, anslagen för att anlägga skolor, anslagen för s.k. fria konstgrupper och idrottsanslagen. Utskottet yttrar sig inte om universitetens anslag. Anslagen för programmet för att förbättra den grundläggande utbildningen kommenteras med att de 16 miljoner euro som regeringen föreslår för att minska gruppstorleken är nödvändiga. Inga tilläggsanslag föreslås för att förbättra undervisningens kvalitet. Utskottet föreslår ett tillskott på 4 miljoner euro för att bygga och renovera skolor. Tillskottet ska inte gå till sanering av mögelskolor.

Universitetens basfinansiering

Utskottet behandlade inte universitetens basfinansiering därför att det kommer att behandla den nya universitetslagstiftningen senare.

I Helsingfors har det grundats ett innovationsuniversitet som tillförsäkras finansiering i det kommande årets budget. I dess stiftelsetillgångar investeras nämligen redan i början 500 miljoner euro utöver de 200 miljoner som universitetet får från annat håll. I universitetsreformen är det viktigt att se till att alla universitet och högskolor i landet får adekvat finansiering.

Universitetens basfinansiering bör inte kringas för innovationsuniversitetets skull. Det är mycket kortsynt att ens tillfälligt riskera den internationellt högkvalitativa och konkurrenskraftiga universitetsundervisningen och forskningen. Det är verkligen oroväckande att den omfattande reformen hotar att stanna halvvägs i brist på tilläggsfinansiering. Staten kräver kvalitet, effektivitet och resultat, men man måste komma ihåg att det inte är gratis.

Det behövs också en nivåhöjning i universitetens anslag. Undervisningsgrupperna är nu all-

deles för stora på universiteten och undervisningens kvalitet blir därför lidande. Det behövs alltså en avsevärt större höjning i anslagen än den höjning med 0,1 procentenhet som föreslås. Dessutom bör universiteten undantas från produktivetsprogrammets krav på att skära ner årsverken, så att inte kvaliteten på undervisningen och forskningen försämras. Kristdemokratiska riksdagsgruppen avdelar i sin skuggbudget med fog 20 000 000 euro mer för universitetens grundläggande verksamhet jämfört med propositionen.

Kostnaderna för att anlägga och renovera skolor

Mögelproblemen i grundskolor har varit omtalade nu i flera års tid, men man kommer ingen vart med bara prat. Det behövs raska tag för att åtgärda den här tickande hälsobomben. Detta får inte tillräckligt med uppmärksamhet i budgeten. Det är bra att kulturutskottet lyfter fram kostnaderna för att anlägga och renovera skolor och vill få in 4 miljoner euro mer i budgeten för ändamålet. Men det kommer inte heller att räcka till. Enligt undersökningar är ungefär 50 % av skolorna fuktskadade, så reparationsbehovet är stort. De skolor som lider av mögelproblem bör renoveras med det snaraste.

Bristfällig ventilation plus fukt- och mögel-skador har förorsakat orenheter i inomhusklimatet i skolorna. Detta står i direkt samband med andningsluftens kvalitet och barnens hälsa och utgör alltså verkligen en hälsorisk för eleverna, som dagligen vistas i skolan. Mögelexponering är relaterat med olika symptom från övre och nedre luftvägarna, såsom astma och allergisk snuva. Hos dem som vistas i fuktskadade byggnader har också andra symptom påvisats, bl.a. huvudvärk, illamående och muskelvärk.

Undervisningssektorns fackorganisation rf är oroad över finansieringen av byggande och renovering av grundskolor och gymnasier i budge-

ten för 2009. Fullmakten ska sänkas från 44 till 41 miljoner euro. Den kommer att vara helt otillräcklig tanke på att renoveringarna av mögelskolor måste utökas. Enbart de 15 största städerna behöver 1,5 miljarder euro för att åtgärda det uppdämda reparationsbehovet.

Utskottet föreslår finansutskottet att anslaget höjs med 4 miljoner euro och att bevillningsfullmakten också höjs. Med detta vill utskottet visa att anslagen inte räcker till. Men trots tillskottet svarar anslagen fortfarande inte mot behovet. Finansutskottet har i sina budgetbetänkanden många gånger tagit upp de otillräckliga anslagen för anläggning av grundskolor och i synnerhet problemet med s.k. mögelskolor som fortfarande förekommer i vårt land. Läget kräver tilläggsanslag som i synnerhet ska gå till det akuta problemet med mögelskolor.

Kvaliteten på den grundläggande utbildningen

Kulturutskottet hörde sakkunniga om hur kvaliteten på den grundläggande utbildningen kan förbättras. Men i sitt utlåtande föreslår utskottet ändå inget anslagstillskott.

Anslaget för att minska undervisningsgrupperna inom den grundläggande utbildningen är enligt Kommunförbundet för litet i relation till målen. I regeringsprogrammet finns det inskrivet som mål att minska gruppstorleken, förbättra stöd- och specialundervisningen, studiehandledningen och elevvården och förbättra elevvården. Dessutom vill regeringen satsa på klubbverksamhet i skolorna och samverkan mellan föräldrar och skolor. Budgetanslagen i nuläget är inte tillräckliga för att alla de här målen ska kunna nås.

För att kunna minska på gruppstorleken måste kommunerna anställa mer undervisningspersonal. Kommunernas ekonomiska situation varierar stort. För vissa kommuner är det en ekonomiskt övermäktig uppgift att klara av alla sina nuvarande uppgifter.

Kvaliteten på den grundläggande utbildningen påverkas också av nivån på specialundervis-

ningen, som bör få särskild statlig finansiering. Kommunförbundet föreslår att kommunerna i samråd ska inrätta regionala stödtjänster eller servicecentra som tillhandahåller undervisning, vård och andra stödtjänster för elever som har symptom på ett stort känsloliv eller socialt beteende. Det är ytterst viktigt att fästa vikt vid problemen bland barn och unga som behöver särskilt stöd och att avdela pengar för ändamålet.

Det krävs mer resurser för skolgångsbiträden och team som samarbetar över disciplinränderna. Då kan föräldrar, lärare, studiehandledare och specialarbetare tillsammans arbeta för elevens utveckling. Skolornas verksamhetskultur bör göra det möjligt att i större utsträckning lyssna på eleverna och diskutera med dem. Det bidrar till målet i lagen om grundläggande utbildning, att stödja elevernas utveckling till humana människor.

Utöver separata projekt bör finansieringen av den grundläggande utbildningen stärkas långsiktigt. Det är viktigt att anslagen för studiehandledning, specialundervisning och elevvård uppfyller behovet.

Starta tandläkarutbildning vid Kuopio universitet

Många kommuner i östra Finland har otillsatta tandläkartjänster och detta har framkallat upp till ett halvt år långa vårdköer. Bristen på tandläkare var ca 15 % i början av året och trenden ser ut att förvärras. En orsak är att inemot 60 % av de nordsavolaxiska tandläkarna kommer att gå i pension inom sju år.

Under veckoslut är läget katastrofalt, för då finns det inte tandvård att få någon annanstans än i Kuopio. Man kan inte vänta sig att gamla människor med svår tandvärk ska resa hundratal kilometer till jouren i landskapscentrumet. Det är inte humant och tillgodoser inte den regionala jämlikheten. Därför är det nödvändigt att Kuopio universitet startar egen tandläkarutbildning så att bristen på tandläkare i östra Finland kan åtgärdas.

Åsikt

Jag föreslår

att finansutskottet ökar moment 29.10.30 med 15 miljoner euro för att förbättra undervisningens kvalitet, särskilt elevvården, specialundervisningen och studiehundledningen,

att finansutskottet ökar moment 29.10.34 med 10 miljoner euro för renoveringsanslag, särskilt för att sanera mögelskolor,

att finansutskottet ökar moment 29.50.01 med 2,3 miljoner euro för att starta tandläkarutbildning vid Kuopio universitet,

att finansutskottet ökar moment 29.50.10 med 20 miljoner euro för universitetens basfinansiering och

att finansutskottet i övrigt beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 17 oktober 2008

Leena Rauhala /kd